

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสื่อสารก่อให้เกิดข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาอย่างมากมาย ทำให้ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนให้เข้ากับยุคสมัยอยู่เสมอ ครูอาจารย์ไม่สามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้ทั้งหมด การเรียนการสอนในปัจจุบันจึงเป็นการร่วมมือระหว่าง ครู ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ และเป็นการเรียนการสอนที่ทุกฝ่ายจะต้องหาแนวทางแก้ไข สาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 6 เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาและมาตรฐานการศึกษา กำหนดให้สถานศึกษาต้องการประเมินภายในทุกปี และต้องมีความพร้อมต่อการรับการประเมินคุณภาพภายนอกทุก ๆ 5 ปี นับเป็นการผลักดันให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหาร ครูอาจารย์ต้องเร่งที่จะพัฒนาตนเองโดยเฉพาะด้านจัดการศึกษาที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้หมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา มาตรา 30 ยังกำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ก็ยิ่งทำให้เห็นว่าแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูด้วยตนเอง ในอดีตที่ผ่านมา ครูเป็นบุคลากรที่มีหน้าที่ในการให้ความรู้กับผู้เรียน บทบาทของครูจึงมีหน้าที่สอนไม่ได้เน้นในการทำวิจัย จึงทำให้ครูจึงมีความถนัดในด้านสอนมากกว่าทำวิจัย เนื่องจากกระบวนการพัฒนาครูเน้นให้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์การสอนมากกว่าศาสตร์การวิจัย ทำให้ครูส่วนใหญ่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ซึ่งในปัจจุบันเพื่อไม่ให้ครูที่ทำวิจัยในชั้นเรียนเกิดความท้อแท้ ควรใช้วิธีการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยโดยเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานในชีวิตประจำวัน กล่าวคือให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเพิ่มกระบวนการพัฒนาครูให้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์การวิจัยควบคู่กับศาสตร์การสอน ทำให้ครูเกิดความหลากหลายในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น

การทำวิจัยในชั้นเรียนจึงจัดได้ว่าเป็นหน้าที่หรือภาระงานอย่างหนึ่งของครูที่ต้องแก้ปัญหาในทุก ๆ ด้านของนักเรียน ได้แก่ ห้องเรียน นักเรียน โรงเรียน ตลอดจนความเข้าใจของครูเองในสิ่งที่ตนประพฤติปฏิบัติโดยอาศัยวิธีการที่มีระบบและลงมือทำด้วยตนเอง (ธีรศักดิ์ อัครบวร,

2540) เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ครูเป็นไปอย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับวิชาชีพที่สังคมยกย่องให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง

สุวิมล ว่องวานิช (2543) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาว่า หัวใจของการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศ คือ การจัดการศึกษาและระบบการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ดังนั้นการวิจัยในชั้นเรียนจึงถือได้ว่าเป็นส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอน ช่วยให้ครูสามารถแก้ไขปัญหาและได้สารสนเทศในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาครูไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพมากยิ่งขึ้น (Sheldon and Allen, 1987; Allen and Cathon, 1998; Weissberg and Greenberg, 1998)

การวิจัยเป็นกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้โดยครูผู้สอน เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนที่ครูรับผิดชอบ โดยให้ครูนำปัญหาที่ประสบในชั้นเรียนหรือในโรงเรียนมาทำการศึกษารูปแบบเป็นระบบเก็บข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และหาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเป็นการทำงานที่บูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งถ้าครูทุกระดับให้ความสำคัญปลະปฏิบัติในเรื่องนี้อย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ จะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สมบุญรัตน์ ตันยะ.2544 ; 53-62) หรือเรียกได้ว่าเป็นการวิจัยในชั้นเรียนนั่นเอง การวิจัยในชั้นเรียนนอกจากจะเป็นวิธีการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานในหน้าที่ และปรับปรุงการเรียนการสอนแล้ว ยังเป็นวิธีการศึกษาหาความรู้ที่จะเป็นการช่วยให้ครูมีผลงานทางวิชาการเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ปลະเสนอเป็นผลงานวิชาการเพื่อยกระดับวิทยฐานะของครูได้ต่อไปด้วย

ในการพัฒนาโรงเรียนจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ การทำวิจัยเป็นกระบวนการที่ทำให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง ครุจึงเป็นนักวิจัยในโรงเรียนที่มีบทบาทสำคัญ เป็นผู้ทำวิจัยเพื่อนำไปสู่ความรู้ใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพและเป็นข้อสารสนเทศในการพัฒนาโรงเรียนให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นบ่อเกิดของผลผลิตที่ดี ๆ สู่สังคม สำหรับครูหน้าที่หลักคือสอน สอนอย่างไรให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีคุณธรรม และเป็นคนดีของสังคม การคิดพัฒนาหาวิธีสอนเหล่านี้ ทำให้ครูต้องทำวิจัย (สุวิมล, 2545 : 1 – 5)

ผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้มีหลายท่านได้ทำการศึกษาไว้แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่จะทำการศึกษาเจาะลึกเป็นประเด็น ๆ ไป ลัดดา คำพลงาม (2540) ศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับกระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครู ประภาภรณ์ มีเหลือ (2540) ศึกษาสมรรถภาพและองค์ประกอบสมรรถภาพครูนักวิจัย วรธนา เต่นขจรเกียรติ(2543) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ชาติชาย ศรีแสง (2545) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น ประเทือง พลเสนา (2545) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูแกนนำในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม มานพ วรณารักษ์ (2545) ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันและความต้องการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะจังหวัดลำปาง สุชาติ ตั้งใจ (2545) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ

- 1 เพื่อศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
- 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของครู ภาระงานของครู และการส่งเสริมในการทำวิจัยกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
- 3 เพื่อศึกษาปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ข้อมูลสำหรับหน่วยงานนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
2. เป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู เนื่องจากให้ข้อค้นพบที่ได้มาจากระบวนการสืบค้นที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารการเรียนรู้ และครูเกิดการพัฒนารจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนเกิดการพัฒนารการเรียนรู้
3. เป็นข้อมูลให้กับครูที่สนใจจะทำหรือกำลังทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
4. เป็นข้อมูลให้กับครูที่สนใจจะทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูชั้นมัธยมศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

ตัวแปรที่จะศึกษาจากกลุ่มประชากรในการวิจัย มีดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา คือ

ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

1. ภูมิหลังของครู ประกอบด้วย
  - เพศ
  - ประสบการณ์สอน
  - วุฒิการศึกษา
  - การอบรมด้านวิจัย
  - ประสบการณ์ในการทำวิจัย
2. ภาระงานของครู ประกอบด้วย
  - วิชาที่สอน
  - จำนวนคาบที่สอน
  - งานพิเศษนอกเหนือจากการสอน
3. การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย
  - การส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน
  - การส่งเสริมให้ครูทำวิจัย
  - การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่

ตัวแปรตาม คือ การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู

ตัวแปรที่จะศึกษา สรุปลงเป็นแผนผังได้ดังนี้

ตัวแปรต้น คือ

ตัวแปรตาม คือ

1 ภูมิหลังของครู

- 1.1 เพศ
- 1.2 ประสบการณ์สอน
- 1.3 วุฒิกวการศึกษา
- 1.4 การอบรมด้านวิจัย
- 1.5 ประสบการณ์ในการทำวิจัย

2 ภาระงานของครู

- 2.1 วิชาที่สอน
- 2.2 จำนวนคาบที่สอน
- 2.3 งานนอกเหนือจากการสอน

การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู

3 การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน

- 3.1 การส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน
- 3.2 การส่งเสริมให้ครูทำวิจัย
- 3.3 การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การแสวงหาความรู้โดยมีครูเป็นผู้ทำวิจัยและนำผลไปใช้ปฏิบัติจริง โดยการแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนเอง เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนด้วยนวัตกรรมที่เหมาะสม

ภูมิหลัง หมายถึง สภาพทั่วไปของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ เพศ อายุ ประสบการณ์สอน วุฒิการศึกษา การอบรมด้านวิจัย ประสบการณ์ในการทำวิจัย

ภาระงานของครู หมายถึง งานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ที่มีปริมาณและคุณภาพอย่างน้อยเท่ากับเกณฑ์ขั้นต่ำที่สถาบันยอมรับเพื่อแสดงความผูกพันในหน้าที่และความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะอำนวยให้ผู้สอนสามารถจัดสรรโอกาส เพื่อพัฒนาตนเอง และ พัฒนางานในหน้าที่ให้เกิดผลดี กรอบภาระงานของครู

การส่งเสริมการทำวิจัย หมายถึง การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นการส่งเสริมให้ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การให้ความรู้แก่ครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการพัฒนาการศึกษา เพื่อช่วยก่อให้เกิดการพัฒนา เปลี่ยนแปลงในทางที่ดี และมีคุณภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีต่อการเรียนการสอน

การส่งเสริมให้ครูทำวิจัย หมายถึง การส่งเสริมให้ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และสามารถเพิ่มความรู้ในการแก้ปัญหา/พัฒนาการเรียนการสอนในดียิ่งขึ้น

การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ หมายถึง การสนับสนุนให้ครูมีหน้าที่การทำงานที่ก้าวหน้าทั้งตำแหน่งทางวิชาการ ชั้นเงินเดือน ตลอดจนการยอมรับในสังคม

โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา

ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนซึ่งมีหน้าที่สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
จังหวัดยะลา

ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ข้อขัดข้องและอุปสรรคที่ส่งผล
กระทบต่อครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวครู ขั้นตอน กระบวนการใน
การทำวิจัย ด้านปัจจัยพื้นฐาน ด้านบริบทในการทำวิจัยในชั้นเรียน การนิเทศติดตาม และ
ปัญหาอื่น ๆ ของครูที่ทำให้การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย